

**ORIENTACIONS
PER A L'APROFITAMENT
PEDAGÒGIC**

OBJECTIUS DE LA GUIA

La present guia per a l'aprofitament didàctic de l'espectacle està pensada per a ser utilitzada un cop s'ha anat a veure el mateix i no abans: deixant de banda la metodologia de cada mestre, que volem respectar, preferim que els nens que venen a veure l'obra es trobin amb una veritable sorpresa.

Se'ls pot preparar per anar al teatre a veure una obra sense que per això se'ls comuniqui el seu contingut d'una manera expressa.

L'espectacle en sí ja es defineix com a multidisciplinar a l'integrar diferents tècniques escèniques en un mateix projecte: música, teatre i dansa.

A això cal afegir el protagonisme del Tangram com a joc i com a recurs per a l'estudi de les formes, així com una utilització de la plàstica encaminada també a un aprofitament posterior a l'escola com es veurà més endavant.

Disfruteu de TANGRAM, l'espectacle !

PRESENTACIÓ

El **TANGRAM**, també conegut com a **Taula de la Saviesa** o be **Taula dels Set Elements**, és un conegut trencaclosques d'origen xinès, l'objectiu del qual és reproduir una figura proposada fent servir les set peces de què consta. Té alhora llibertat total per a construir diferents figures. Això en fa un joc que desenvolupa enormement la creativitat. També es diu que el Tangram té el seu origen en les representacions teatrals que tenien lloc a l'antiga Xina. Es feien generalment amb titelles, de manera que es podien representar tant objectes inanimats com animals o persones en moviment.

TANGRAM és també el nom del nou muntatge de **TOC DE RETRUC**. La base del mateix és el mateix concepte de joc: juguem a jugar, no solament amb les figures que podem anar formant amb la Taula, convertint-les en objectes que cobren vida, sinó amb tots els elements que ens trobem en escena: així el joc escènic es barreja amb el joc musical, formant un mosaic d'escenes on la plàstica, el ritme, la música i la interpretació ens transporten a un món de fantasia, conformant un espectacle d'una gran força i bellesa sonora i visual que no deixarà indiferent el jove públic a qui va especialment adreçat.

TANGRAM està interpretat per cinc actors, músics i ballarins, més un tècnic i, donades les seves característiques pluridisciplinàries, es representa en Campanya Escolar tant per a nens i nenes de P3, P4 i P5, com pels de 1er., 2on., 3er. i 4art. de Primària.

SINOPSI DE L'ESPECTACLE

A l'escenari hi ha un plafó, que resulta ser el tauler del joc del TANGRAM. S'inicia l'espectacle amb la figura d'un cavaller amb el seu cavall.

Dos amics decideixen fer neteja de l'espai, que està ple de coses tirades per terra. I sense adonar-se'n fan caure una de les peces del TANGRAM. No saben com tornar-la a lloc, i a partir d'aquest moment el TANGRAM agafa vida pròpia i es posa a jugar tot canviant de figures.

Els protagonistes li segueixen el corrent i enceten diferents jocs segons la figura que va apareixent en el tauler: juguen a pilota i descobreixen un ritme musical: un altre músic s'hi afegeix i al final tots plegats juguen a fer música amb diferents objectes sonors...

El joc del TANGRAM continua i ara es converteix en una casa. Els dos amics juguen a construccions amb unes grans peces de colors que tenen les mateixes formes que les peces del TANGRAM... Després el joc es transforma en diferents animals i els protagonistes juguen ara amb retalls de paper per a fer figures de bèsties. Tenen un somni durant el qual aquestes bèsties es transformen en titelles que expliquen les seves aventures tot cantant.

Convertit el TANGRAM en espelma aprofitem per a bufar-la per a celebrar l'aniversari d'algú... Però al bufar-la la flama se'n va, es fa fosc i apareixen aleshores uns divertits i brillants personatges tot ballant i transformant-se dins la foscor...

L'espelma esdevé un vaixell, i d'allà comencen a sortir pirates... No ben be ! Son els actors que troben disfresses en un bagul i juguen... a pirates !

Els pirates, després de jugar a buscar un tresor, ho deixen tot desendreçat com a l'inici...

L'espectacle potser s'acaba, però al sortir podem seguir jugant amb el TANGRAM !

L'ESCENA:

Al llarg de l'espectacle els protagonistes es troben amb situacions que els converteixen en personatges diferents.

A més dels actors i músics a l'escenari hi ha uns elements fixos (el decorat) i d'altres que entren i surten segons les escenes (l'atrezzo, com per exemple, un bagul, un bidó...)

En un moment de l'espectacle es fan servir titelles per a explicar una petita història d'animals.

>>

Intenteu reproduir-los amb paper.

(La fitxa de la pàgina següent il.lustra com els actors construïen els titelles en escena)

En un espectacle les diferents escenes guanyen presència amb la il.luminació.

A TANGRAM hi ha una escena il.luminada amb el què se'n diu LLUM NEGRA. Es a dir amb llum ultraviolada, que, si l'escena està a les fosques, fa que determinats objectes amb colors fosforescents ressaltin d'una manera molt especial.

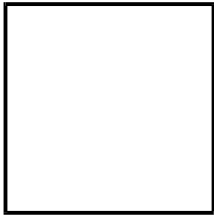
>>

INVENTEU:

Una nova història amb uns altres animals.

Construïu nous titelles amb aquests nous animals.

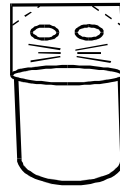
1

2

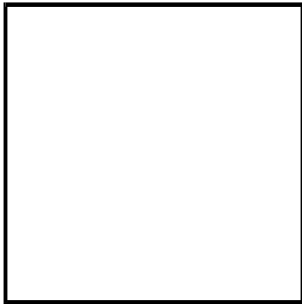

3

1. Retalla un quadrat
 2. Fes un cilindre i doblega per la línia discontinua
 3. Doblega les orelles. Dibuixa uns ulls i fes uns bigotis per a acabar el gat !

1

2

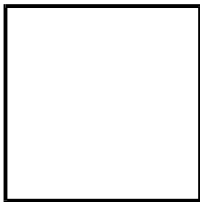

3

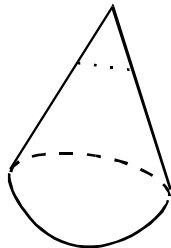

1. Retalla un quadrat
 2. Fes un cilindre i doblega per la línia discontinua
 3. Doblega les orelles. Dibuixa uns ulls i fes unes banyes. Ja tens una girafa !

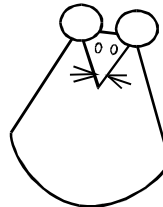
1

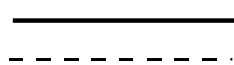
2

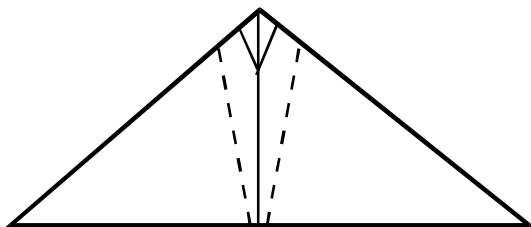
3

1. Retalla un quadrat
 2. Fes una paperina i doblega per la línia discontinua
 3. Enganxa gomets per a fer les orelles. Dibuixa uns ulls i uns bigotis, i ja tens un ratol !

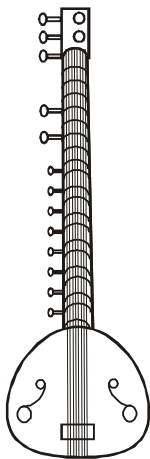

muntanya
 vall

1. Retalla la meitat d'un quadrat
 2. Doblega per les línies en forma de vall o muntanya.
 3. Quan hakis acabat ja podras fer volar l'ocell !

LA MÚSICA:

Com és costum a la Companyia s'utilitzen tant instruments convencionals, com ara el clarinet, el piano, orgue/sintetitzador, bateria, concertina, bombardí, darbuka, sitar... com objectes que en mans dels músics passen a ser instruments que s'integren amb els altres per a ampliar-ne el color dels sons. Així, per exemple, s'utilitzen pilotes de basket, bidons de plàstic i de llauna, una col.lecció de paelles afinades, tubs metàl.lics... I la veu, que s'utilitza no únicament com a vehicle per a comunicar els textos sinó també i sovint com un instrument més, empastat amb els altres.

>>

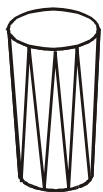
Muntem una orquestra utilitzant material de rebuig:

Amb ampolles de plàstic:

- amb unes quantes pedres dins, o bé sorra, o bé arròs, o etc. farem que tinguin sons diferents de sonall.
- Fregades amb una vareta, tindrem un raca-raca

Amb ampolles de vidre, si les anem omplir a diferents nivells d'aigua i amb un afinador tindrem :

- un carilló si les percuïm
- una flauta si les bufem

Una llauna tapada en el seu extrem obert amb un globus, i tindrem un tabal.

Olles velles, plats de llauna, tapes d'olla, paelles, cubells de plàstic, llaunes, bidons, tot allò que sona percuïnt, ens completaran l'orquestra.

A continuació teniu un parell de cançons que es canten durant l'espectacle. La primera es canta durant l'aparició de les disfresses de PIRATA. La segona, quan els actors juguen a CONSTRUCCIONS.

>>

Llegiu la lletra i fixeu-vos amb la musicalitat de les frases. Intenteu escriure un vers que parli de PIRATES i un altre que parli de FER-VOS UNA CASA.

(PIRATES)

*Ah la la !
Un vaixell arriba
Ve d'un altre continent
Carregat de meravelles
De l'Orient i l'Occident
De l'Orient i l'Occident.*

*Ah la la !
Ja desembarquen
Els pirates del vaixell
Van buscant alguna cosa
Que se'ls ha emportat el vent
Que se'ls ha emportat el vent.*

(CONSTRUCCIONS)

*Dóna'm un tros de fusta
Passa'm algun maó
Posa-hi alguna pedra
Tira-li formigó
Penja-li la teulada
I et quedarà millor.*

*Ja tens la teva casa
Ja tens una cançó.*

*Pinta-li les persianes
Dóna'm un cop de mà
Ajuda'm a aixecar-la
No ho deixis per demà
Clava-hi la xemeneia
I et quedarà millor.*

*Ja tenim una casa
I també una cançó.*

Cada escena té una ambientació musical determinada:

>>

INVENTEU:

Decidiu quina mena de música posaríeu a les següents escenes:

NETEJA DE L'ESCENARI

BALL A LES FOSQUES

BALL DELS PIRATES

SOMNI DELS ANIMALS

Mentre els actors es queden adormits somnien que els animals que han fet amb paper es converteixen en titelles que canten una OPERETA. Aquí en teniu el text.

L'OPERETA ANIMAL

Personatges:

El Gat
El Ratolí
L'Ocell
La Girafa

GIR - Sóc la reina de les bèsties
Que ho veuen tot des de dalt
Soc tan alta que em marejo
Quan miro avall i rastrejo
Soc tan alta que em marejo
Si no em prenc un bon sidral.

RAT -Sóc el rei del soterrani.
El que viu més amagat.
Tinc les orelles alçades
Per si se senten petjades
Tinc les orelles alçades
Per si sento venir el gat.

GAT -Sóc el rei d'aquesta casa
L'amo tot m'ho deixa fer
Perquè sempre caço rates
Sense treure'm les sabates
Perquè sempre caço rates
I a sobre això em diverteix.

OCL -Sóc el rei de les altures
Ningú no em pot aturar.
Com que soc un bon ocell
Diuen que soc el més bell
Com que soc un bon ocell
Em faig un tip de volar.

GAT -Ara em posaré a l'aguait
Ho faré com un bon gat
Quan el ratolí ensopegui
Tindrè a punt un bon tiberi.
Quan el ratolí ensopegui
Faré un salt ben encertat.

RAT -Sempre em busca. Toca fusta !
Veig el gat per un forat
Fugiré d'aquí ben ràpid
Miraré que no m'atrapí
Fugiré d'aquí ben ràpid
I el tindrè ben enfadat.

GAT -Ratolí, ja ets meu, meu, meu !
Que ja t'he sentit la veu
No t'escapis, no t'amaguis
No rodolis com un llapis
No t'escapis, no t'amaguis
Que et seguiré a tot arreu.

RAT -Mira còm salta el gatot
Ha de sacsejar-ho tot
No en té prou amb caçar rates
Mira que n'és de patasses !
No en té prou amb caçar rates
Sempre ha de fer el tabalot.

GAT -Maleït rosegador !
Tan petit i no em té por !
Quan em veu se'm posa a córrer
Del soterrani a la torre
Quan em veu se'm posa a córrer
I em fa perdre la raó

RAT -Aquí dalt estic salvat
He arribat dalt el terrat
Moltes gràcies la Girafa
Ben segur que no m'agafa
Moltes gràcies la Girafa
Tan amunt no arriba el gat.

GIR - Benvingut a casa meva
Aquí estaràs ben segur
No et belluguis que pots caure

Sense saber on vas a raure
No et belluguis que pots caure
I el terra a baix és molt dur.

GAT -Com que no he pogut amb ell
Vaig a caçar aquell ocell
Rodonet com una poma
No li falta ni una ploma
Rodonet com una poma
L'atraparé pel clatell.

OCL -Mira com salta el gatot
Ha de sacsejar-ho tot
No en té prou amb caçar rates
Mira que n'és de patasses !
No en té prou amb caçar rates
Sempre ha de fer el tabalot.

GAT -Maleït ser volador !
Tan petit i no em té por !
Quan em veu s'aixeca enlaire
I em fa semblar un pidolaire
Quan em veu s'aixeca enlaire
I em fa perdre la raó.

OCL -Aquí dalt estic salvat
He arribat dalt el terrat
Moltes gràcies la Girafa
Ben segur que no m'agafa
Moltes gràcies la Girafa
Tan amunt no arriba el gat.

GAT -Me n'aniré a veure el meu amo
Per a que em doni de dinar
Es veu que no tinc el dia
Per tenir el que jo voldria
Es veu que no tinc el dia
Ja m'hi posaré demà !

GIR - D'aquí dalt tot es veu clar
Soc aquí per a ajudar
Els més petits de la casa
Per salvar-los dels ganàpies
Els més petits de la casa
Ben segurs aquí estaran.

DANSA I EXPRESSIÓ CORPORAL

Els actors de TANGRAM són també músics i ballarins. Uns més músics i uns altres més ballarins.

Tots els passos que fan en escena estan molt pensats i el conjunt se'n diu una COREOGRAFIA.

>>

Si tens ganes de jugar amb un company, com li pots fer saber sense paraules? Prova de fer-ho.

Juguem a imitar el moviment que fan els animals (sense fer el so) i que els companys l'endevinin.

>>

INVENTEU:

Nous passos de dansa per als diferents personatges que heu vist a l'obra.

Imagineu com ballaria un gat dret a les potes del darrera, com ballarien un grup de pirates tots agafats de les mans, com ballaríeu si haguéssiu d'escombrar l'habitació...

TANGRAM: JOC I MATEMÀTIQUES

El TANGRAM es un joc molt i molt antic, fa més de 1000 anys que un xinès se'l va inventar.

Com heu pogut veure durant l'espectacle consta de 7 peces que tot bellugant-les i canviant-les de lloc es poden anar creant figures d'una forma màgica. De fet el 7 es un número màgic, per això el trobem a molts llocs importants:

La setmana té 7 dies

Els gats tenen 7 vides

Hi ha 7 notes musicals

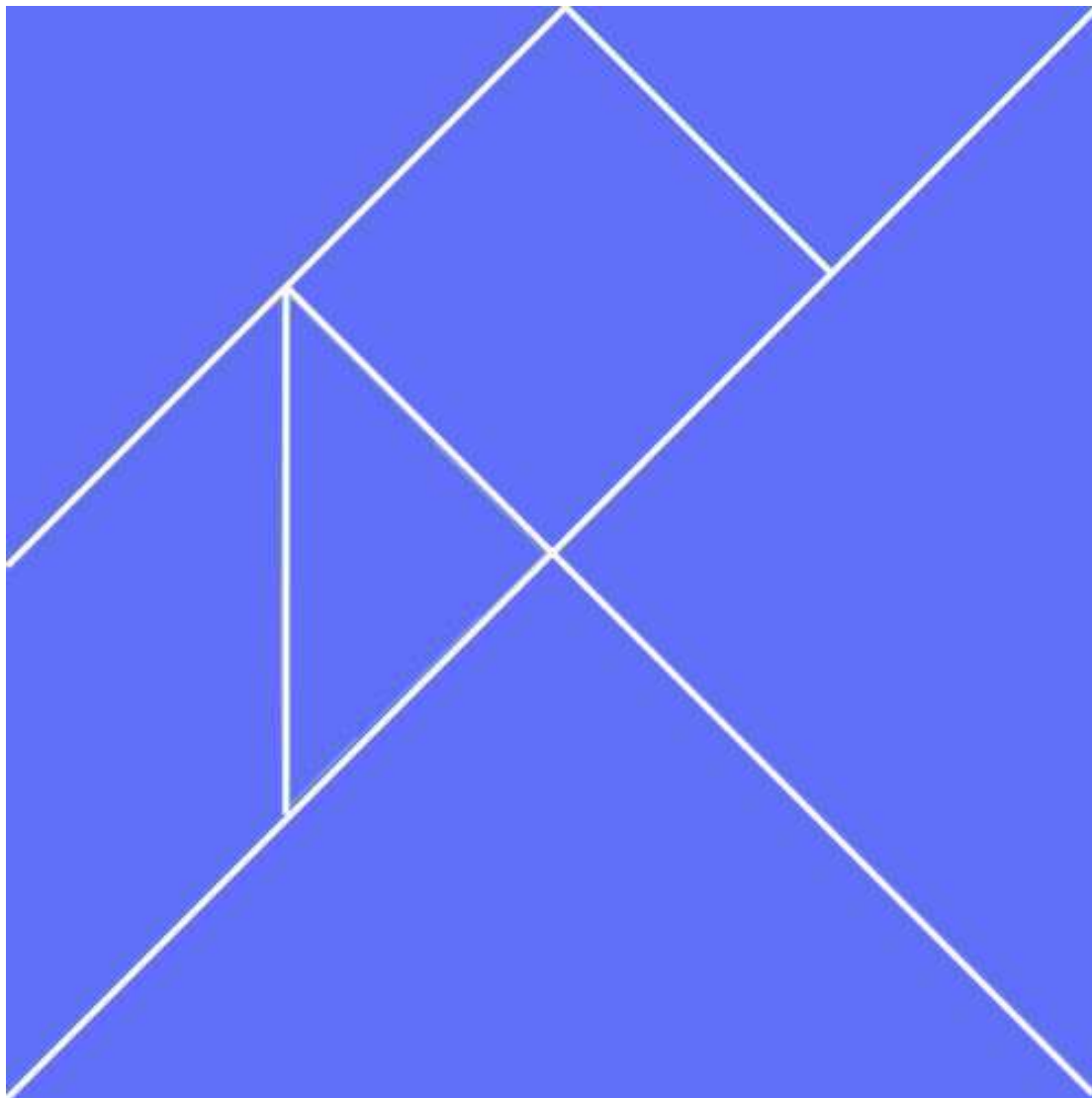
Moltes constel·lacions estant formades per 7 estrelles

Hi ha forces contes que surt : La Blancaneus i els 7 nans, Les 7 cabretes i el llop,.....

Dites populars, com ara "ésser un set-ciències"

Sobre la màgia del número SET, així com d'altres números, en podeu trobar molt material al llibre "Números meravellosos" de JOAN AMADES

Si voleu podeu tenir un joc de tangram tot retallant el següent.

Hi ha: triangles: 2 de grans, 1 de mitjà, 2 de petits
1 quadrat
1 romboide

>>

Observacions que es poden treballar depenent de l'edat dels alumnes:

El triangle petit, prenent-lo com a unitat, enrajola totes les altres figures.

Quants triangles petits calen per enrajolar cadascuna de les altres?

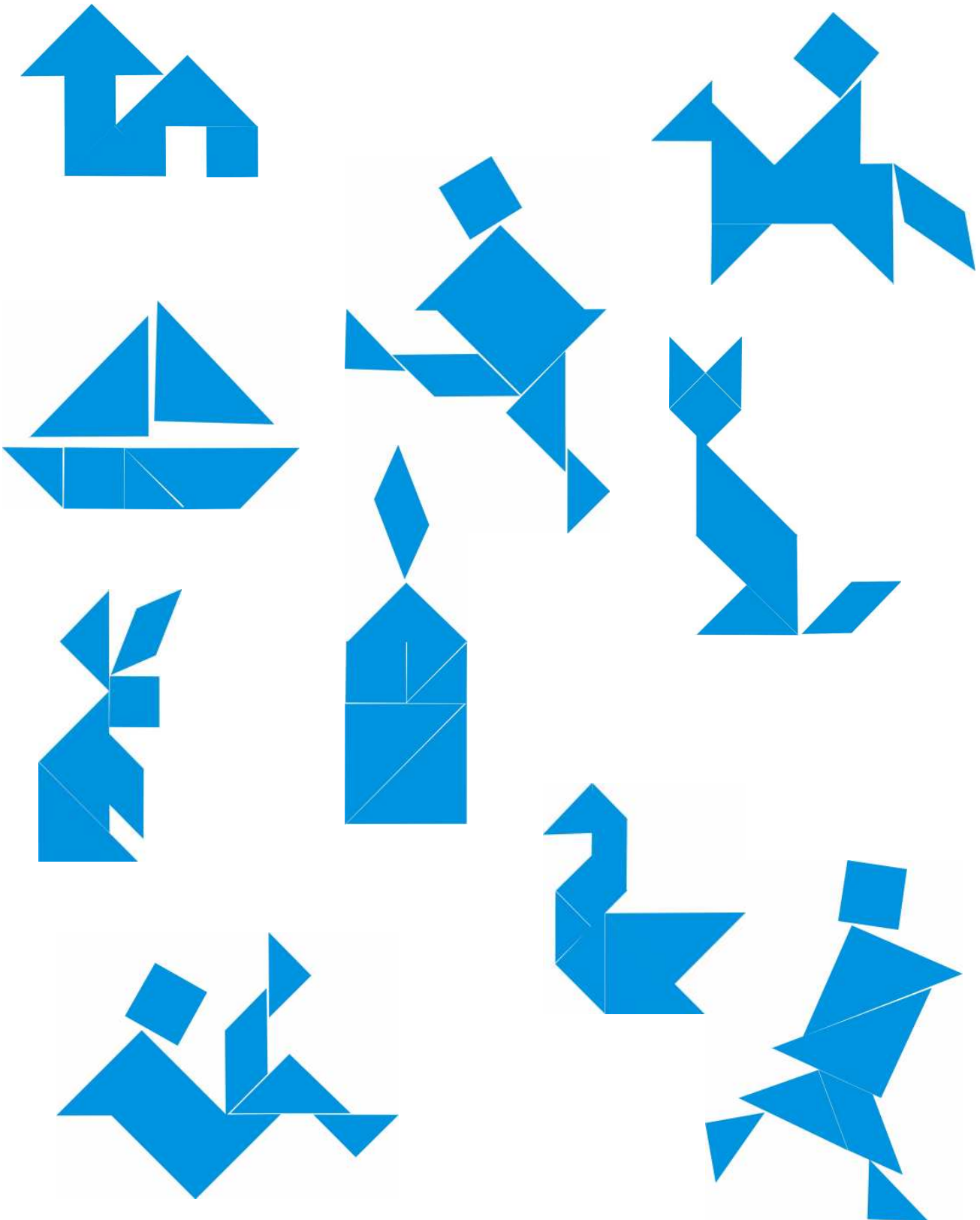
Quins angles tenen totes les figures?

Observar que només estem parlant de 3 angles diferents: 45, 90 i 135 graus, és a dir, tots múltiples del més petit, o sigui del de 45 graus. Això és molt important a l'hora de construir figures.

També podem parlar de la longitud dels costats. Quantes de diferents n'hi ha? Quina relació tenen entre elles?.....

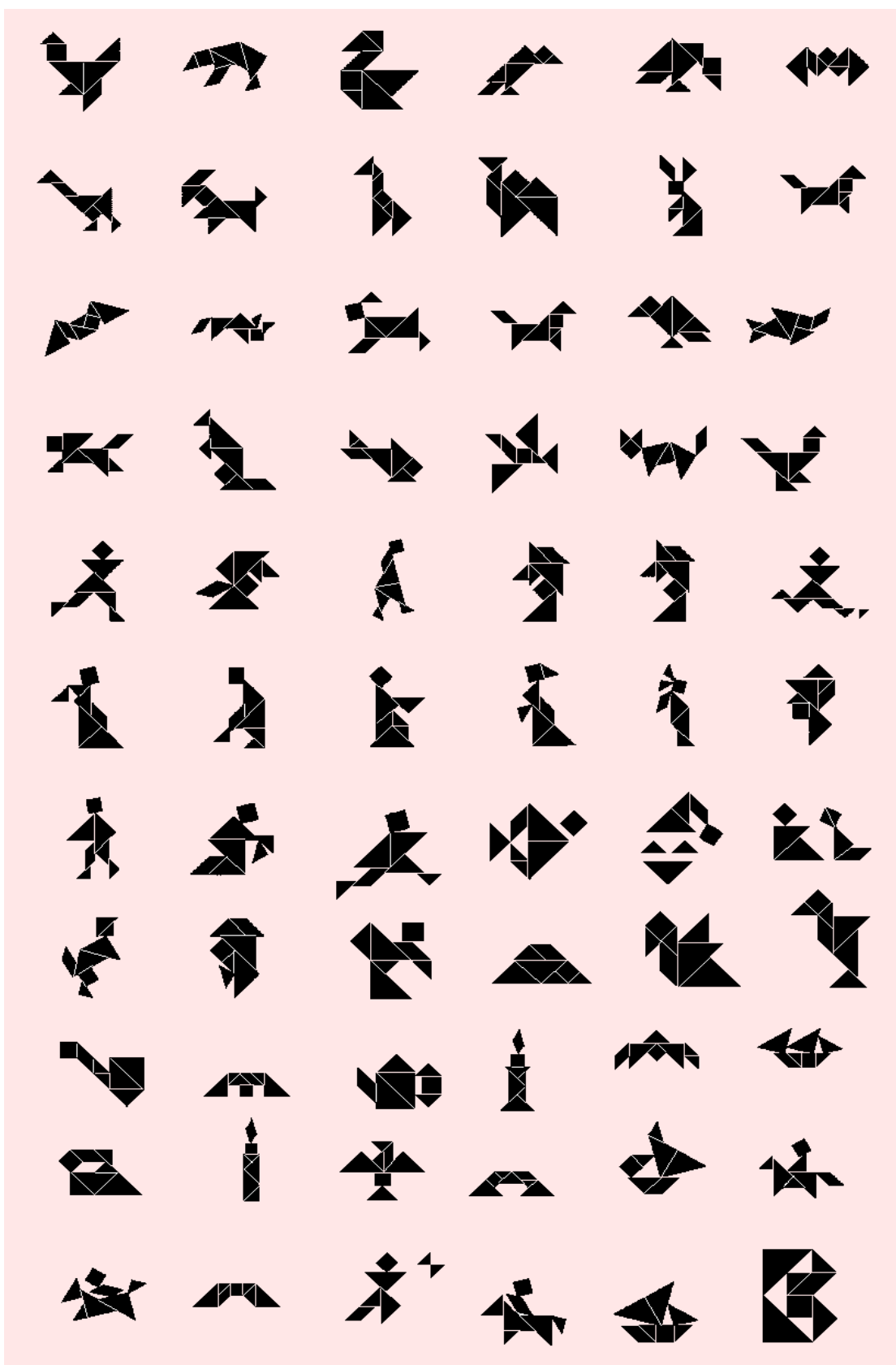
Les figures que s'han vist a l'espectacle son les següents:

Genet , home ajagut, dona, home donant puntada de peu, casa, oca, conill, gat, espelma, vaixell, però se'n poden fer moltes més. Tot seguit en teniu unes quantes.

>>

A més us en podeu inventar, com ho feien els ballarins tot jugant a fer cases, recordeu?

>>

Una altra manera de jugar amb el Tangram:

JOC DE JOCS DEL TANGRAM (a partir de 5 anys)

Material:

- 5 jocs de Tangram de 4 ò 5 colors diferents.

- TAULA DE CANVI següent:

TM = 2 TG

TM = 2 TP

TM = Q

TM = R

Q = 2 TP

Q = R

Q = 2 TG

R = 2 TP

R = 2 TG

TG = TP

(Veure la plantilla de la Taula de Canvi que s'adjunta a continuació)

- Vàries plantilles amb possibles figures a fer amb el tangram

>>

Com jugar-hi:

Dividirem el grup classe en 5 països.

Cada país té una moneda diferent, que serà una de les figures del Tangram, es a dir:

País A té tots els T.P. (Comencen doncs amb 10 T.P.)

País B té tots els T.M (Comencen doncs amb 5 T.M)

País C té tots els T.G. (Comencen doncs amb 10 T.G.)

País D té tots els Q (Comencen doncs amb 5 Q.)

País E té tots els R (Comencen doncs amb 5 R)

A cada país se li dona una plantilla amb una figura a fer amb el Tangram (Ex. una casa, ó un cavall, ó un conill)

Cada país ha d'anar fent canvis segons la taula, fins que té un Tangram complet i així poder fer la figura proposada a la plantilla.

Guanya aquell país que primer completa la figura encomanada.

Un del països el pot assumir el mestre, i així controlarà millor els negocis que es fan davant de la taula de canvi de les monedes.

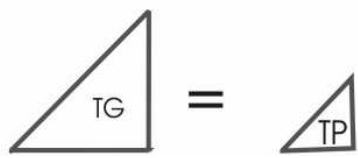
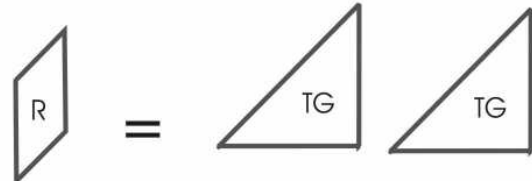
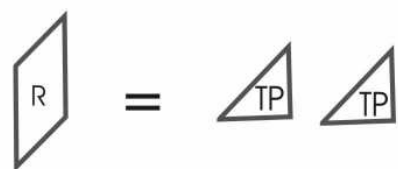
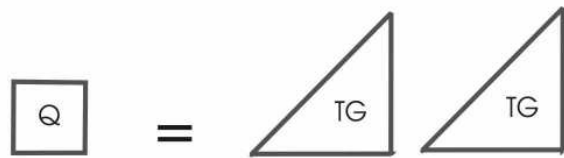
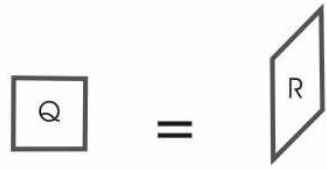
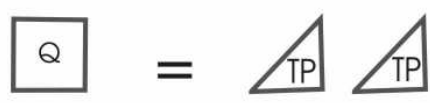
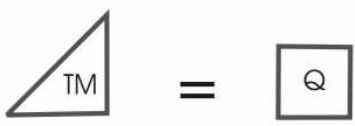
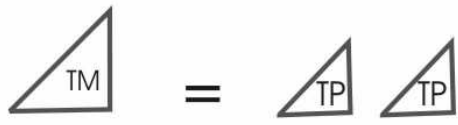
El joc es pot anar complicant conforme van avançant les partides i el van dominant, i de forma gradual serien les següents propostes:

- Que al final tinguin monedes com a mínim de 3 ò 4 els colors que juguen
- Que al final tinguin monedes de tots els colors que juguen
- Que al final tinguin monedes de tots els colors que juguen menys 1 de concret.
-

>>

Si els nens son molt petits, al començament, les plantilles que se'ls dona poden tenir marcades les figures on van.

TAULA DE CANVI

>>

Ens podeu fer arribar els vostres comentaris, suggeriments, dibuixos, cançons... per correu o be per correu electrònic.

Aquí teniu les adreces:

TOC DE RETRUC

Passeig del Caqui, 50

08198 SANT CUGAT DEL VALLÈS (Barcelona)

Correu electrònic. toc@tocderetruc.com

Visiteu la nostra web. www.tocderetruc.com